

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •

68. ÅRGANG

14. JUNI 1956

A V I N N H O L D E J :
ABORTUS PROVOCATUS I SØKELYSET. EN DANSK RØST
- MESSEN DEN UKJENTE. III - DE MANNLIGE OR-
DENSAMFUNN I NORGE I DAG: DOMINIKANERNE -
BLIKK PÅ TIDEN - JOHANNES JØRGENSEN. FRA RO-
MANTIKER TIL REALIST - LITTERATUR - UTLANDET

NR
12

NESTE NUMMER KOMMER 28. JUNI 1956.

ARBEIDERNE OG DERES VERNEHELGEN

I St. Olav for 18. mai (nr. 10) står der et lite stykke: «St. Josef, håndverker eller arbeider?» Redaksjonen har tilføyet at tittelen bør være: «Håndverkeren Josef, arbeidernes vernehelgen».

Innen industri og håndverk er der i de senere år blitt færre og færre arbeidere og flere og flere funksjonærer. Jeg er redd at utviklingen vil medføre at De med tiden må forandre tittelen til — ja, unnskyld meg: «Direktøren Josef, funksjonærenes vernehelgen».

Alvorlig talt — er det nødvendig med noen tittel? Er ikke «Den hellige Josef» godt nok? F. eks. Den hellige Josef, arbeidets vernehelgen. Er vi ikke alle mer eller mindre arbeidere i Vår Herres vingård, og for å kunne utføre dette arbeide tror jeg at vi alle trenger det vern Den hellige Josef kan gi.

Sverre Markussen.

*

Ja, hva skal vi svare på en så «velbegrunnet interpellasjon»?! Ett er sikkert: Det er riktig at vi alle er utsett til å være arbeidere i Vår Herres vingård, uansett yrke og arbeidsdrakt. Og for såvidt kan den hellige Josef trygt påkalles som ideal og beskytter for alt hederlig arbeide overhodet.

Når Kirken likevel i dag har villet stille Frelserens pleiefar opp som vernehelgen for en bestemt kategori (av hele det arbeidende folk), så er det ut fra den trygge forvissning at — hvor automatisert og «funksjonærisert» arbeidslivet enn til slutt måtte bli — vil det alltid gis en storpart av arbeidstydere som vil føle seg solidarisk innenfor rammen av en underordnet profesjon og en dermed forbunden sosial situasjon. Til styrke for disse vil Kirken vise til den kjensgjerning at Guds egen sønn i sin velgjerning mot menneskeheten valgte å stå fram som en *tømmermanns sønn* og selv gikk sin pleiefar til hån som lærling i det samme yrke. De to var ingen finsekkere for luksus-møbler i landshøvdingens palass, men tilvirkere av primitive nyttearbeider for landsbyfolket i Nazareth. I sin visdom kom Gud til vår verden og begynte sin frelsergjerning *nedefra*, om vi slik kan si det — som den typiske tjenende. Ovenom den konkrete plassering av den hellige Josef som en håndverkets mann og ideal og beskytter for *alle arbeidere*, er det altså tjenersinnet hos disse mange som Kirken vil ære — ære nettopp fordi de på en bestemt måte og ved deres solidariske styrke er kalt til å være Kristi med-arbeidere i frelsens tjeneste.

Red.

FYRINGSOLJE

brukes av

Bispegården
St. Josephs Institutt
Vor Frue Hosp. Nerveavd.
St. Dominikus kirke.
St. Elisabethsøstrenes
Pleiehjem
Sta. Kafarinahjemmet.
St. Pauls Kirke
Moderhuset
Florida Sykehus
Øyenklinikken
St. Josephs Hosp., Drammen
St. Torfinns Klinikk, Hamar
S. Elisabeth Inst., Hammerfest
St. Theresia kirke, Hønefoss.
St. Fransiskus Hosp., Hønefoss.

Oslo

Bergen

*

Ved bestilling av olje: Oslo 68 34 66
Service: Oslo 56 35 92

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 17. JUNI: 4. sønd. etter Pinse. Ep. Rom. 8, 18—23. Ev. Luk. 5, 1—11. Mandag: Efrem, bekj., kirkelærer. Tirsdag: Juliana, enke. Onsdag: Ferialdag. Torsdag: Aloysius Gonzaga, bekj. Fredag: Paulinus, bisk., bekj. Lørdag: Johannes døperens vigiliefest.

SØNDAG 24. JUNI (5. s. etter Pinse): Johannes døperen. Ep. Is. 49, 1—7. Ev. Luk. 1, 57—68. Mandag: Wilhelm, abbed. Tirsdag: Johannes og Paul, martyrer. Onsdag: Ferialdag. Torsdag: Apostl. Peters og Pauls vigiliefest. — Ireneus, bisk., mart. Fredag: Apostlene Peter og Paul. — Årsdagen for Biskopens utnevning til Oslo Bispedømme. Lørdag: Apostlen Pauls minnefest.

SØNDAG 1. JULI (6. s. etter Pinse): Frelserens dyrebare blod. Ep. Hebr. 9, 11—15. Ev. 19, 30—35.

EYSTEIN FORLAG A/S

Generalforsamling avholdes torsdag den 28. juni kl. 19 på forlagets kontor i Akersv. 5, Oslo.

STYRET

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLDAGER I KATOLSKKE KIRKER OG KAPELLER I NORGE

OSLO KATOLSKKE BISPEDØMME:	Stille messe	Høymesse
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 1. Biskopen og prestegården 425287. Sogneprestkontoret 414161	7.00 8.30 9.45 m. eng. pr.	11.00
St. Hallvard kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 680868	8.00 19.00	10.30
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggt. 15, tlf. 442324	8.15 9.30 m. fr. pr.	11.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 558121	—	8.30
Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 380287	—	9.30
Lunden kapell, Trondheimsv. 309, tlf. 37 78 68	—	8.15
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 2209.	8.00	10.45
BERGEN: St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15410.	8.00 9.00	10.30
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 2019	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.00	10.30
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgaten 113, tlf. 23751	8.00	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 7, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgars kirke, Kirkegaten 3, tlf. 4225	8.00	10.30
LILLESTRØM: St. Magnus kapell, Halvdansgt. 5, tlf. 712378	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50793	7.45	10.30
STABEKK: Jesu Hjerter kapell, Nyveien 17, tlf. 537735	8.40	10.40
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25534	8.00	10.30
SYLLING: St. Hallvards kapell, tlf. 9028 (Drammen)	—	9.00
TØNSBERG: St. Olavs kapell, Sandefjordgt. 1, tlf. 12238	8.00	10.45
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegrd. tlf. 21214	8.30 19.00	11.00
St. Elisabeth Hospitals kapell, Ila, tlf. 20220	6.30	9.15
KRISTIANSUND N.: St. Eystein kapell, Lars Guttormsensgt. 68, tlf. 2779	7.30	10.30
MOLDE: St. Sunniva kapell, Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	10.30
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94. Biskopen og prestegrd. tlf. 314	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 63	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael's kirke, Strandgt., tlf. 1392	— 19.00	10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaktør: dr. theol. Ivar Hansteen Knudsen

Redaksjon, ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo

Kontortid: 9—16. Mandag og lørdag 9—13. - Tlf. 42 37 43

Boligtelefoner: Redaktøren 42 37 43. - Red.sekr. Kirsten Rydberg 60 86 37

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene): Kr. 18 pr. år - Kr. 9 pr. ½ år. Utlandet kr. 20.

Annonser: Innen torsdag før utg. dagen (se nederst på omslagssiden). 24 numre årlig. - Postgiro 15986.

ABORTUS PROVOCATUS

i søkelyset - En dansk røst

Abortus provocatus-lovgivningen er i støpeskjeen i Danmark. Det skjer ikke uten at fosterdramets tragedie melder seg for mang en samvittighet. Hverken biologisk, juridisk eller moralsk finnes der tankemessig dekning for dette — ikke desto mindre lov-hjemlede overgrep mot livet og den menneskelige person. Også hos oss bevarer problemet en såvidt tragisk aktualitet at det turde være berettiget å sitere nedenstående utdrag av en kronikk i det danske «Dagens Nyheter» nylig av adjunkt *Kallenbach Pedersen* (her gjengitt fornorsket etter vår danske kollega «Katolsk Ugeblad»). Vi underskriver både innholdet og den indignasjon og alvorlige bekymring som dikterer det. Og vi konstaterer at forfatterens fastslåen av den offisielle kristendoms nærmest tause unnfallenhet også dessverre har sitt tilsvarende motstykke her nord for Skagerak.

«Når man derfor i Folketinget med stigende hastighet gjennomfører lovforslag som klart peker i retning av å gjøre barnet i mors liv rettsløst, og nå er nådd frem til tredjegangs behandling av en ny lov som gir utvidet adgang til fosterdrap, da føler vi og mange med oss at dermed tar man avskjed med den vestlige kultur og gir opp en århundrelang kamp for personens ukrenkelighet. Vi oppfatter det

som et skritt ut i barbariet, et tilbakeskritt til de hedenske tider da det var tillatt å sette vanskapede barn «dit ut hvor ingen kommer, hverken mennesker eller dyr, og binde det der: det er den ondes sted» (norsk lov fra det 11. århundre). Vi føler det som et grunnlovsbrudd. Vi føler vår slekt truet, og vi akter å la våre barn og unge få vite at på dette punkt er staten vår fiende, fordi et samfunn av den art vil innpode en råskap i deres sjeler som er ufor- enlig med vår tro og med den vesterlandske kultur. Personlig vil jeg som statstjenestemann unnsi staten på det punkt og gå imot den hvor som helst og når som helst.

Når man i Folketinget går inn for forslaget med den begrunnelse at man derved «kun lovfæster en allerede hævdvunden praksis», så imøteser man med spenning den dag da tyveri lovfestes fordi 51 % av Danmarks befolkning stjeler. Eksemplet er kanskje dristig, men viser ihvertfall prinsippets uholdbarhet, samt dets mulige konsekvenser. Når der i Folketinget kan skaffes flertall for et forslag som går ut på å avlive et foster, fordi «moren ansees for uegnet til å ta seg av sitt barn», er det et uhyggelig vitnesbyrd om at man i dag altså kan avlive et menneske fordi et annet ikke strekker til! Hva så med de personer som ikke engang kan ta vare på seg selv? Hvor er barmhjertigheten? Hvor er de hender som vil pleie og det hjerte som vil holde av nettopp dette barnet? Vi har ikke tid, vi har ikke råd, svarer samfunnet! Og hvor er det kor som skulle stå uavhengig av «den offentlige mening» og flertallsbeslutningene og hevde Guds lov? Enkelte røster har hevet seg fra folkekirkelige hold, og takk til dem! Men hvor er det samlede, enige kor som tør slynge det rett i ansiktet på folket: Du skal ikke slå i hjel! — Det er bittert at vi må savne det! (. . .) Jamen, et foster er da ikke noe menneske, ikke noen person, innvendes der. Nå har jeg tre ganger sittet ved min kones side i de siste vanskelige timer like før fødslen, og hver gang har jeg hatt den lykke å se et fullbåret, velskapt barn komme til verden. Jeg har sett hvordan det straks kunne bevege seg, trekke været, skrike, høre, se og sutte. Som et noenlunde godt opplyst menneske vet jeg at dette barnet vårt har gjennomlevet alle stadiene i mors liv og har forberedt seg på den brutale overgang til dagens lys og luft. Jeg vet, at fra det øyeblikk av da to celler ble forent, kunne intet forandres i de karaktertrekk og evner som vårt barn ville få. Hvert enkelt arveanlegg var der fra begynnelsen, hele vårt barns personlighet var til stede som i et svøp. Er et menneske umenneskelig bare fordi det er lite? (. . .)

Vær uenig med oss i våre synspunkter. Kall oss reaksjonære. Kall fosteret et dyr, en fisk eller hva som helst. Men vit da at så bryter dere overtvert med hele det underliggende menneskesynet i den kultur dere selv nyter godt av. Dere går til angrep på det vergeløseste av alt, — barnet. Heldigvis for dere har jo barnet hverken stemmerett eller andre maktmidler. Så det er jo lett nok. Dere slipper endog å høre skriket. Men imens slutes ringen, den som fører dere tilbake til hedenskapet. Der vil helt andre lover komme til å gjelde enn dem dere er vant med. De blir harde! Det er høyst tvilsomt om dere vil befinne dere vel i det samfunnet!»

MESSEN — DEN UKJENTE

Av biskop François Charrière, Fribourg

III.

Den del av kirken som kalles koret, dvs. alteret hvor messen feires, trenger til slutt en særlig forklaring. For det er her alt løper sammen; her er sentret for all liturgisk handling.

Allerede ved begynnelsen av messen kysser presten alteret, og etterpå ved høytidelige messer, følger røkelse. Alteret er Kristus, sier liturgien så uttrykksfullt ifølge St. Johannes' åpenbaringer. Når presten kysser alteret er det Kristus han kysser i Kirkens navn. Og hvorfor skulle ikke vi forene oss med presten hver gang han i vårt navn gir Frelseren dette rørende bevis på kjærlighet og troskap? Føleri vil kanskje noen si. Nei, det er det ikke, men sunn fromhet som betar oss, både kropp og sjel. Vi vil ikke noen tåpelig følsomhet, men heller ikke stolt og tørr abstraksjon som om vi var rene ånder. Det finnes former for åndelighet som kan føre til at vi ikke ber i det hele tatt, fordi det ikke tas hensyn til de menneskelige forhold.

De fleste har vel lagt merke til at hver gang presten vender seg mot menigheten, kysser han først alteret. Det er som han like ved Frelserens hjerte henter de ord og følelser som han skal overbringe forsamlingen. Videre har man sikkert sett hvordan presten like etter konsekrasjonen bøyer seg dypt og kysser alteret nær stedet hvor hostien ligger? Hvorpå han retter seg opp og gjør et stort korstegn på seg selv. Denne gest symboliserer på en vakker måte at det er ved kontakten med Frelserens hjerte — akkurat som Johannes under nadverdmåltidet — at presten får styrke til å bære sitt kors i kjærlighet. Hvorfor ikke forene oss med ham i dette signede øyeblikk og vi også gi Frelseren vårt kyss for dermed inderligere å forberede oss på den egentlige kommunion?

Forstått og levet på denne måten er messen virkelig et møte med Kristus, et møte med alle de kristne århundreder. En kan ikke unngå å bli styrket, å få nytt liv av denne den mest storslagne av alle handlinger! Den gjør jo nadverds-mysteriet med Kristus personlig i sentrum helt nærværende for oss. Hvordan kan kristne forholde seg passive under messen, «vente på at den skal ta slutt», i stedet for helt og fullt å feire den i forening med presten? Er ikke dåpsinnvielsen et påbegynt prestedømme? For at det skal bli en inderligere forening mellom presten og menigheten er det slett ikke nødvendig å gjenoppta skikker som dårlig ville passe i vår tid. La oss ikke trygle de kirkelige myndigheter om å få særegenheter innført som er egnet til å forbause det store flertall. En trenger så visst ikke å ty til ekstravaganser for å forklare mysteriene i «den ukjente basilika» for dem som fra før ikke kjenner dem eller har uriktige forestillinger om dem! Prester og legfolk, la oss her heller ta bryderiet med å gi opplysninger om *messén selv*. Da vil vi nok få se at

mange som hittil har gått til messen nærmest motvillig, blir drevet av den intime og dype trang til å forene seg med Frelseren, å gjenfinne ham i brødbrytningen, i likhet med martyrene og helgenene som har levet av den samme liturgi som oss. Og denne trang alene vil bety mer for Kirkens liv enn alle forskrifter til sammen. Dere kjenner jo disse ord av Jesus: «Der hvor deres skatter er, der vil også deres hjerter være.» Vårt hjerte er skapt slik at bare det gode — eller det som oppfattes som godt — kan få oss til å handle. Det som mangler oss kristne når vi blir likegyldige, er utvilsomt kjennskapet til vår lære og enda mer kjennskapet og kjærligheten til ham som har gitt oss den. Det er fordi Kristus ikke i tilstrekkelig grad er en *person* man kjenner og elsker at vi mangler den nødvendige kraft til å holde hans bud. Messen — den er fremfor alt annet det personlige møte med Kristus selv. Dette innenfor troens mysterium, sikkert nok — *mysterium fidei* —, men like fullt på ny og alltid det samme møte som det som bragte disiplene fra Emmaus ut av fatning.

Hvorfor forsøker vi ikke å leve mer ut fra dette mysterium? Ville vi ikke da få mer mot og utholdenhet til å gi oss selv i vår daglige gjerning og til trofast å fullføre vår standsplikt? Våre bestrebelsler på å etterligne Kristus-Hostien ville drive oss til å bære over med våre medmennesker, og snarere forsøke å gjøre det de ønsker av oss enn akkurat det som passer oss selv. Ja, vi må la oss *bruke* av vår neste, men naturligvis på betingelse av at vi har noe å gi, og derfor må vi først la oss gjennomtrenge av Guds ånd. Hva ville det tjene til om vi ga oss selv hvis vi ikke virkelig hadde noe å gi! Men her igjen: det er den hyppige mottagelse av den hellige kommunion under messen som leder oss til først å gi oss til Gud. Og vi kan ikke forberede oss bedre på å leve messen enn ved å betro oss til helgenene, prestene og de troende som har levet av messen før oss, og som fra himmelens høye ber for oss. Og til Den hellige jomfru som i sin tid selv tok del i det eukaristiske mysterium apostlene feiret. Hun som har til oppgave å våke over vår åndelige vekst, hun skal nok kunne hjelpe oss til å leve av eukaristien slik hun selv gjorde det, særlig i tiden fra Jesu himmelferd til sin egen opptagelse i himmelen. Ja, gjennom messen å gi oss selv til Kristus, og ved ham til hans himmelske Far — gjennom Kristus og av kjærlighet til den himmelske Far å gi oss selv til våre medmennesker på jorden — det er vel den beste måte å tilbringe dette liv på mens vi venter på evigheten.

APOSTOLISK VISITATOR TIL NORDEN; Hs. Høyærv. biskop J. M. J. A. Hanssen, ventes som tidligere bekjentgjort, til landet. I Oslo Katolske Bispedømme vil visitasen ta til i begynnelsen av juli, og så snart reiseruten er nærmere kjent, vil sogneprestene bli underrettet.

Også de legfolk som måtte ønske det, vil ha anledning til å tale med den Apostoliske Visitator, og kunngjøring om hans ankomst til de forskjellige menigheter skal gis fra prekestolen.

De mannlige ordenssamfunn i Norge i dag

2. artikkel:

DOMINIKANERNE

St. Dominikus kirke i Neuberggaten, reist i 1927.

En stor og lang tradisjon.

Dominikanerordenen ble stiftet i det 13. århundre — den tid med sterke brytninger såvel på det politiske som det sosiale og religiøse område. En ny bysivilisasjon begynner å danne seg rundt om i Europa, og det var ikke få problemer Kirken fikk å løse i den forbindelse. Der trengtes en ny orden som kunne bistå biskopene i deres lære og forkynneroppgave, og mannen som skulle komme til å bli den drivende kraft i Kirkens nye virksomhet kom fra Spania og het Dominikus av Guzman, subprior for domkapitlet i byen Osma. Han ble lagt merke til på grunn av sine fremragende evner og sin fromhet, og pave Innocens III anmodet ham og biskopen av Osma, Diego de Acebés, om å ta seg av misjonsvirksomheten i Languedoc i Syd-Frankrike, hvor det på den tid var mange kjetterske bevegelser og stort frafall fra Kirken. Og i dette syd-vestlige hjørne av Frankrike er det da at Dominikus, overfor et truende religiøst og sosialt anarki, begynner å preke og organisere et fellesliv for spesialutdannede predikanter som skulle være biskopens særlige medhjelpere. Prekebrødrenes Orden — *Ordo Praedicatorum* — tar form og får sin stadfestelse av pave Honorius III (Innocens III var i mellomtiden død) i 1216.

I de følgende år utbrer ordenen seg med forbausende hurtighet. I alle større byer rundt om i Europa opprettes der klostre. I 1217 hadde ordenen 16 medlemmer. Ved slutten av århundret minst 10 000! Og kvaliteten kan ikke ha vært dårlig, for universitetene begynte å mangle professorer som følge av at så mange av dem gikk hen og ble dominikanermunker. Ordenens ideal svarte tydeligvis til et behov blant datidens studerende, både ungdommen og de eldre.

Alt i 1221 drar den første prekebror til Skandinavia. Omkring 10—15 år senere får ordenen av Oslo biskop overlatt en liten kirke og tomt til det som skulle bli St. Olavs-klosteret i Oslo. Vi finner ruinene av det igjen i Gamlebyen hvor utgravningene nå nettopp er gjenopptatt med adskillig forventning. Klostre fulgte etter i Bergen, Nidaros og Hamar. Et rikt og fruktbart klosterliv vokste frem, og prekebrødrenes nærvær kom igrunnen hele landet til gode ut fra den virksomhet som finnes uttrykt i ordenens devise: *Contemplata aliis tradere* (gi videre til andre fruktene av din kontemplasjon!) Kontemplativt klosterliv forenet med aktiv forkynnergjerning

utgjør nemlig Dominikanerordenens vesen og særpreg. Slik var det i middelalderen, og slik er det nå.

Dominikanerne her og nå.

Det er ikke så mange broer som fører over den veldige kloften mellom middelalder og nåtid, med alle de omveltninger den innebærer ikke minst for oss her i Norden. Innen Dominikanerordenen har imidlertid generasjon etter generasjon fortsatt ordenens liv og virksomhet etter de samme regler og i den samme ånd som vi finner ved grunnleggelsen, bare tilpasset de skiftende forhold ned gjennom tidene.

Derfor var de to franske dominikanermunkene som kom til Norge i 1921 — etter at ordenen hadde vært borte fra landet i nesten 400 år — moderne mennesker, omenn drakten og idealene var de samme som i middelalderen. I dominikanerkirken i Neuberggaten peker en liten minnetavle på det merkelige treff at det var nøyaktig 700 år etter deres første komme at prekebrødrene igjen ble et trekk i norsk åndsliv.

Mange har vært slått av det veldige perspektivet den lille begivenheten innebar. Avdøde professor Oluf Kolsrud begynte en dag i 1927 en av sine forelesninger med disse ordene:

«På vegen hit gjekk eg inn i Dominikanarkapellet i Neuberggata. Då fekk eg sjå korleis munkane der ber tradisjonen frå millomalderen vidare hjå oss og: nett som i Gamlekyrkja stod dei på nytt i koret og bad tidebønene sine.»

Blant de studentene som hørte denne uttalelsen satt også en ung mann, stud. theol. *Finn Thorn*, som selv skulle bli den første norske dominikanermunk siden reformasjonen. Flere unge nordmenn har siden fulgt etter slik at det for tiden er fire norske ved siden av de tre franske dominikanere i klosteret i Oslo. Dessuten er der en norsk novise i Frankrike som fullfører sin lange utdanning.

*

Mens vi sitter i dominikanernes bibliotek og venter på prioren som lovet oss et intervju, blar vi i gjesteboken. Mange franskmenn har lovprist «dette hjørne av Frankrike» under sine besøk i Norge. Men etter hvert dominerer de norske navn, en merker at kontaktene stadig utvides. Og uendelig mange fler kommer til hverdags og besøker munkene i deres celler uten å skrive

Klosterets nåværende prior, pater Finn Dominique Thorn.

sine navn her. Der finnes neppe menneskelige problemer egnet til egentlig å forferde eller forbause patrene: Hinn-sides deres begrensede individuelle erfaring og skolering hjelpes de av en totusenårig tradisjon for hvilken «intet menneskelig er fremmed».

Nå kommer prioren pater Thorn sammen med to av sine yngre landsmenn, patrene *Rieber-Mohn* og *Gunnes*. Det er et treklover som gjerne lar seg bombardere med spørsmål.

— Fører huset her virkelig videre en tradisjon?

— Selvfølgelig. Grunnsteinen i St. Dominikus kirke her er hentet fra det middelalderske St. Olavs-klosteret i Gamlebyen. Og det er ikke bare et tomt symbol når den og en ny sten er plasert parallelt i alterveggen for å markere sammenhengen mellom gammel og ny tid. Våre tidebønner er jo de samme, ordensdrakt og ordensregel likeså. Men ordensregelen sier jo også at dominikanere skal kunne tilpasse seg elastisk de skiftende forhold i Ordets tjeneste.

Arbeidsdagen i St. Dominikus kloster.

— *Hvordan har dere inndelt dagen her i Neuberg-gaten?*

— Vi begynner dagen med å be de første tidebønnene Laudes og Prim kl. ½ 7. Så følger den såkalte konvent-messen kl. ½ 8, som også folk utenfra deltar i. Formiddagen anvendes til studier o. l. Kl. ½ 12 samles vi igjen i kirken til tidebønn: Terts, Sext og Non. Middag kl. 2, Vesper kl. 3. Om ettermiddagen er vi som regel opptatt med konvertittundervisning, og kl. 7 avrundes dagen med kirkens liturgiske aftenbønn, Kompletorium, og Salve Reginaprosesjonen, som i vår orden skal ha en særlig høytid.

— Tidebønnene må jo gi arbeidet en rolig og rytmisk bakgrunn og være en virksom motgift overfor tidens mas og jag. Det er noe andre menneker burde få del i?

— Det kan de også. Sigrid Undset for eksempel var dominikanertertiær, d.v.s. et menneske som midt i hverdagens jordiske gjøremål sto tilknyttet vår åndelige familie og ba tidebønnene som oss. På mange måter fant hun både religiøst og intellektuelt noe av et åndelig hjem i dette klosteret.

— Dere synes jo tildels å dyrke forskjellige «spesial-områder» utenfor teologien, litteratur og musikk blant annet. Den fjerde norske dominikaner, pater *Norheim*,

var og er jo for eksempel pianist. Kunstnerisk begavede munk kan altså utvikle et talent i Deres orden?

— Ordenen har så visst intet imot at mer spesielle begavelser for komme til sin rett, tvert om. Pater *Norheim* fortsatte således hele tiden sine musikkstudier i Frankrike, både piano, orgel og gregoriansk sang. Han, og vår andre ekspert i gregoriansk, pater *Patfoort*, yter verdifulle bidrag til musikklivet her. Det er ellers et spesialområde som enda er lite kjent i Norge. Pater *Norheim* er også kirkens organist og ellers musikalsk aktiv utenfor klosteret, blant annet i Kringkastingen. Kunsten har aldri vært fremmed for Dominikanerordenen. Den har jo hatt flere store malere, det er nok å nevne *Fra Angelico* og i nyere tid en pater *Couturier*. Det er sistnevnte som er mester for freskene og glassmaleriene i kirken vår.

Katolsk Forum.

La oss få høre litt mere om den virksomheten dere driver utad, Katolsk Forum for eksempel.

— Vi har hittil hatt ca. 40 aftener i Katolsk Forum, og er i full gang med å forberede høstens program. Vi har noen godbiter i bakhånd, sier en av patrene med en meddelssom hemmelighetsfullhet.

— Hvem går i Katolsk Forum, er det stadig de samme, eller veksler det?

— Det er noe av det beste ved tiltaket at vi stadig ser nye ansikter. Programmene har med hensikt vært lagt opp såvidt allsidig at det bringer oss i kontakt med stadig nye grupper mennesker.

— Annen virksomhet utad?

— Vi skriver jo en del i avisene. Når det gjelder artikler og foredrag er vi jo bare en liten utløper av ordenens verdensomspennende virksomhet særlig på det intellektuelle plan. Ikke minst i Frankrike, som vårt hus har en særlig livlig forbindelse med, står Dominikanerordenen i brennpunktet når det gjelder å tilpasse Kirken til alle de særlige problemer som det 20. århundres sivilisasjon stiller.

— Så kommer dere vel ut i hardt vær iblant?

— Unektelig. Det er jo en oppgave i Kirkens tjeneste som er særlig utsatt. Men nødvendig. Dominikanerordenen er jo nettopp blitt til for å fremsette Kirkens lære både klart og utvetydig i de stadig vekslende situasjoner. Det er med andre ord vårt kall å være ettertrykkelig engasjert.

— Synes dere Norge er en utakknemlig arbeidsmark?

— Langtifra. Her er en velgjørende resonans for religiøse problemer innen nær sagt alle miljøer.

*

St. Olavs musikk-medarbeider, pater Thoralf Norheim ved flyglet i Universitetets Aula.

(Foto: Verdens Gang.)

Overgangen fra «verden» til klosterlivet.

Hvordan kjennes det for en ung nordmann å bli dominikanermunk i våre dager?

Vi ser på pater Thorn. Han var den første, og det må ha vært litt av et sprang ut i det ukjente. Var det i utlandet at De kom på slike tanker?

— Nei, det var da herhjemme. Jeg tenkte jo å bli luthersk prest. Da jeg så var blitt katolikk var det naturlig å tenke på katolsk prestekall. Og det var jo heller ikke dengang nødvendig å reise til utlandet for å komme i kontakt med Dominikanerordenen. Den var godt representert her gjennom skikkelser som pater *Béchaux*, pater *Lutz*, hvis store litterære innsats sprang særlig i øynene, og pater *Vanneufville* som også tilhører denne første, grunnleggende generasjon. Sistnevnte er jo nu bindeleddet med disse årene, senere kom også pater *Le Breton* til. Så begynte jeg å tenke over alt hva en orden har å gi nettopp en konvertitt, felleslivet i klosteret, tradisjonene både her hjemme og ute, det faste og berikende miljø.

— Klosterløftene virket ikke avskrekkende?

— Etter hvert har jeg lært hvordan de også frigjør fra mangt og meget, egne luner for eksempel. Det er en bundethet som tar sikte på å gi frihet og styrke.

— Men overgangen fra Universitetet her til det franske klosteruniversitetet Le Saulchoir da? Nå ser vi på alle tre, og svarene uteblir ikke.

— Kravene er jo større. Men man får også bedre hjelp i miljøet, i det livs- og studiefellesskap som et slikt kloster er. Men svak filosofisk og klassisk dannelselse gjør jo at ikke minst nordmenn har adskillig å ta igjen, så det blir et skippertak den første tiden. Det er særlig begynnelsen som tar på. Lettere er det vel forresten nå, da der er et helt lite skandinavisk miljø dernede, for tiden er der 2 dansker, 1 svenske, 1 finne og 1 nordmann.

— Må alle som vil bli dominikanermunker gå gjennom krevende studier og presteves?

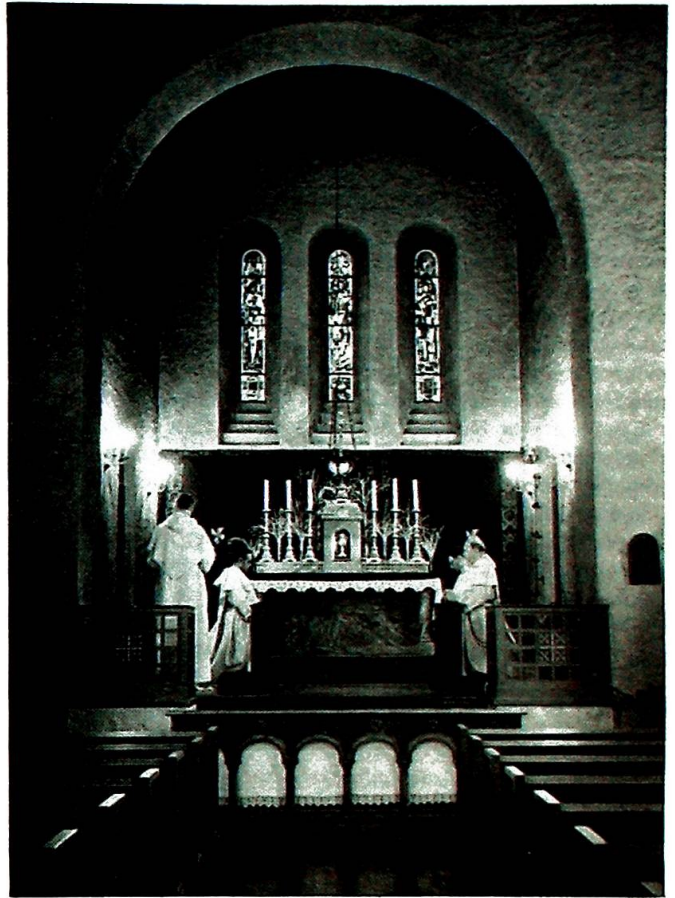
— Neida. Vi har også legbrødre, de avlegger klosterløftene og lever regulært klosterliv på like fot med patrene. Der er nok av oppgaver for dem, katekismeundervisning, biblioteksarbeide, ordne og pynte kirken og bistå patrene på forskjellig vis. Enkelte lærer også et særlig håndverk. I de store klostrene i utlandet er der mange legbrødre, her i St. Dominikus dessverre ingen enda. Men har noen det kallet så skal han være velkommen.

Fremtidsplaner?

— Vi akter ikke å spre oss, men konsolidere oss her, sier prioreren. Vi får søke å gjøre dette til et moderkloster for en ekspansjon på lang sikt. Kirken har jo erfaringsmessig både tid og tålmod. Og tegningene til en ny klosterbygning parallelt med Kirken foreligger fullt ferdige — det eneste vi mangler er den rike velgjøreren. Var ikke det noe for en av våre skipsreder-mecèner med historisk sans? ler pater Thorn.

Fantasiaen settes unektelig i sving ved denne uttalelsen. I stedet for den aldrende trebygningen ser vi i tankene et nytt og fullt utbygget lite klostermiljø, en bønnens og stillhetens og studiets oase i vårt ferske og travle Oslo, som kunne komme mange til gode. Det må ha vært noe slikt hun hadde i tankene, Sigrid Undset, da hun engang skrev disse ordene som passende kan avrunde vårt inntrykk av prekebrødrene i Oslo:

«Det mere konstante åndspreg som et kloster bevarer,

Patrene samlet til tidebønn i klosterkirkens kor.

selv om dets beboere skifter, danner et verdifullt supplement ved siden av sognegeistlighetens skiftende fysionomier. De leilighetsvise besøk av en ordensprest kan ofte hjelpe oss til å se Kirkens individualitet uavhengig av dens forskjellige tjeneres personligheter. Det er erkjennelsen av disse forhold, mellom mange andre: tillit til klosterfolkens forbønn for Kirkens sak, lengsel etter å kunne vise våre unge et livsideal vidt forskjellig fra alt de ikke kan unngå å se omkring seg av selvskhet og bløtaktig given etter for selvkjærlighet, for uorden, udisiplin og hysterisk bekymring for ikke å få nok av denne verdens verdier — at vi med lengsel ser frem til den dag, da dominikanerne og fransiskanerne igjen får sine hjem hos oss.»

K. R.

ORDENSLIVET

For å gjøre veien til fullkommenheten mindre vanskelig, har Den katolske kirke innført ordenslivet. De klosterlige løfter — fattigdom, kyskhed og lydighet — har så stor verdi fordi de frigjør fra mange bekymringer, farer og fristelser, og setter dem som er kallet til dette liv bedre i stand til å gjøre sin særlige gjerning i Kirken, til Kirkens felles vel. Men aldri har det vært Kirkens mening å frakjenne de øvrige kristne Guds nåde til å oppnå den moralske fullkommenhet. Kirken hevder bare retten til ordenslivet fordi Jesus selv har lagt grunnen til det ved sitt ord og sitt eksempel. Til alle tider skal den livsform Jesus hadde valgt for seg selv vedvare i hans Kirke, og være en stadig protest mot verdens store onder: mammonkultus, vellyst og hovmot.

Etter pater A. J. Lutz, O.P.

BLIKK på TIDEN

■ Snart er det visst bare «Norsk Hagetidende» og tilsvarende nøkterne publikasjoner som ikke deltar i den norske dags- og ukepressens uverdige kappløp om å bringe billedstoff av brystfagre og tomhjernede «missers».. Her kunne kvinnesakens forkjempere med fordel skape en opinion som forlanger kvinnen respektert som menneskelig *person*, ikke fortrinsvis som representant for kjønn, i dets mest animalske oppfatning.

I mellomtiden blir der desårsaks slått et ridderlig slag fra sverdsiden, idet den unektelig allsidige magister Finn Jor i en frimodig ytring tar bladet fra munnen, og det endatil i løv-(inn)ens hule! Siste nr. (25) av ukebladet «Alt for damene» (av oss tilfeldig konsultert på et venteværelse) rummer et friskt innlegg av ham under den strømlinjet pedagogiske overskrift «Audrey eller Marilyn?» og med dertil hørende billedstoff. Her er det ikke vanskelig å sverge til magisterens ord, når han peker på at det ikke minst er *filmen* som ofte forfalsker livet:

«I denne situasjon er det at man virrer med hodet og spør seg selv: Er det mulig? Er virkelig vår tids kvinner så overflatiske og dumme at de tror på disse reklameplakatene, disse menneskeskygger over et lerret? De lever sin luksustilværelse som ikke er deres — den tilhører bare filmen, men vi identifiserer den med livsideal, vi biter rett på produktene fra drømmefabrikken.

Ingen spør om filmstjernene er lykkelige, et faktum som de mange skilsmisser nokså ettertrykkelig setter under tvil. Ingen spør om smilene der oppe fra lerretet er ekte, eller om de bare er grimaser på kommando. Ingen spør om det *skal være* slik som filmen fotograferer det for oss. (...)

Men filmens virkelighet er ingen virkelighet, dens idealer er ikke idealer, fordi det ikke stemmer med virkeligheten. Det er ikke noe ideal å holde på ungdommen, når det ikke går an. Idealet må være kunsten å bli seg selv og ha det spennende i en hvilken som helst alder. Det er ikke meningen at vi skal stanse i ungdommen, og hvem i all verden har sagt at det er vidunderligst av alt?

Den svenske dikterprest Olov Hartman vant for et par år siden første pris i en novellekonkurranse med «Rynkorna». Den handler om at han en natt drømte at hans hustru var blitt helt ung igjen. Ansiktet hennes var uten rynker. Det grep ham med den dypeste fortvilelse, for i rynkene lå selve deres liv bevart. Det var pengene, nattevåkingen over barna som var syke, alle vanskelighetene som hun hadde gjennomkjempet sammen med ham, alle gledene, alt det som båndt dem sammen i et fullstendig fellesskap. Plutselig var det borte!

Fortvilet våkner han, leter med hendene over ansiktet hennes, han tror han har mistet henne — og så har han bare drømt. Rynkene er der, deres liv er der, kjærligheten er der.

Historien forteller ikke bare om diktersinn og en fantasi. Den forteller noe om livet. I vårt ansikt kan det leses hva som bor i oss.»

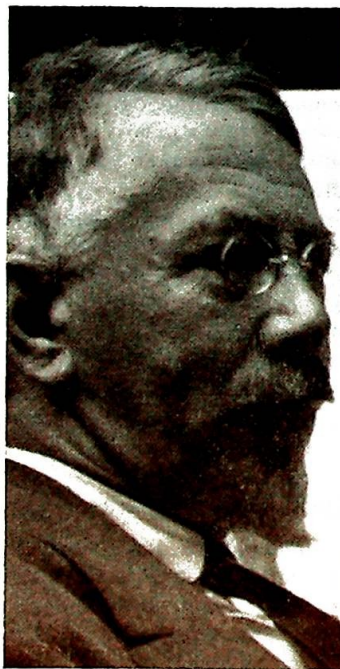
■ «Vulgærkatolisismen» er et spøkelse som så jevnlig dukker opp under enkelte skribenters penn at det kan være på sin plass å ta det i luggen og holde det frem. For eksempel i forbindelse med Tor Aukrusts tvetydige anvendelse av det i en kronikk i «Morgenbladet» forleden (5. juni). Vi må være oppmerksom på, hevder han, at meget av den religiøsitet som vi møter hos andre og hos oss selv, ikke nødvendigvis behøver å være kristendom — selvom vi tror det aldri så meget:

«For oss er det lettest å oppdage dette problem når vi betrakter katolisismen. Vi har lært oss til å skille mellom en høyere og en lavere form for katolisisme. Den «rene» katolisisme anerkjenner vi — til tross for visse innvendinger — som kristendom mens derimot «vulgærkatolisismen», slik den forstås av den primitive og uopplyste almue, lett betraktes som en kamuflert form for hedenskap. I «vulgærkatolisismen» — hevdes det — har de hedenske folkereligioner med deres

riter, magi, polyteisme og overtro levet videre. De er bare blitt forsynt med et tynt lag av kristelig ferniss, som er lett gjennomskuelig for den trenede religionshistoriker. Når det gjelder folkereligionen er vi altså oppmerksom på at det vi kan kalle «folkereligiøsitet» ofte er mer i slekt med hedenskap enn med kristendommen.»

Aukrust's anvendelse på protestantismen av denne merkelige betraktningmåte (det er særlig Grundtvig han tar for seg) får andre ta stilling til, men hva katolisismen angår må der unektelig settes en stor, rød strek i margin. Mens «vulgær» på norsk er et uttrykk med en utvetydig odios klang, så betyr «vulgus» likefrem «folk», og at katolisismen er «folkelig» (uten å miste elitens oppmerksomhet) er selvfølgelig noe av det genuint evangeliske ved den. Kirken er ikke minst de fattige og de enkle menneskers kirke — Gud skje takk.

Men ganske særlig ligger der tydeligvis hos Aukrust under en betraktning av forholdet mellom natur og overnatur, mellom mennesket som *homo religiosus* og åpenbaringen, som vi ikke vil vedkjenne oss som katolsk. Også på dette område er det god katolisisme at «Nåden ikke opphever, men fullender naturen». Meget av protestantens reaksjon på nettopp den folkelige katolisismes typiske uttrykk er for oss snarere platonisme enn kristendom. Her som så ofte ellers støter vi i protestantismen an mot en ufullstendig og fryktsomt inkonsekvent tolkning av Inkarnasjonsmysteriet: at «Ordet ble kjød.» Og det forbauser oss igrunnen at man tror å kunne begripe et så vesentlig trekk ved katolisismen uten å undersøke dens *egne* forutsetninger. Det er vel litt suffisant uten videre å gå ut i fra at den kristne hovedkirke overser en almen religionsforskning som ifølge Aukrust er en velkjent størrelse endog her på berget, hvor den aldri har hatt noen påfallende posisjon.

■ Johannes Jørgensen's gode og verdige eftermæle i norsk presse vitner om de verdier han har formidlet og så for så mange hos oss. En fin og innfølede vurdering av hans rolle i nordisk åndsliv bragte «Morgenbladet» (4. juni) fra Finn Halvorsen's kyndige penn. Ellers forteller dr. Rolv Thesen et betagende minne av så vidt personlig art («Arbeiderbladet» 2. juni) at det fortjener å få vinger på. For ti år siden, da Jørgensen fylte 80, holdt den danske Studenterforening fest for ham, med Aarhus' Universitets rektor Ernst Frandsen som festtaler:

«Litt nervøs var rektor Ernst Frandsen til å begynne med. Og det kan en jo godt forstå når han skulle tale om en stor dikter som satt rett foran ham. Midt i nervøsiteten kom han til å si Johannes V. Jørgensen. Han blandet dermed sammen de to store motsetningene i dansk diktning, katolikken og hedningen. Men motsetningene kan jo tangere hverandre, vet vi. Etter talen leste to unge kunstnere fra Det Kongelige en mengde dikt av Johannes Jørgensen. Opplesningen varte visst mer enn en time, og den var fin og fengslende. Den ga den store lyriker i alle avskygninger.

Jeg satt så nær at jeg kunne følge de skiftende ansiktsuttrykk hos dikteren, etter som han kjente diktene igjen. Til slutt måtte han jo takke for æren og prestasjonen. Han begynte med å fortelle en historie om sin gode venn Verner

Johannes Jørgensen

Fra romantiker til realist

Av Finn Halvorsen

Den store danske dikter Johannes Jørgensen var en romantiker som tidlig svingte innover mot realismen. «Jeg nægter ikke, at romantikerne kan have deres betydning (jeg er selv desværre én)» skriver han et steds. «Er muss auch solche Käuze geben,» står det i Goethes «Faust». Men Vejen til hellighed er lukket for romantikeren — forhaabentlig dog ikke vejen til himlen.» For «romantikeren drømmer egoistiske lykkedømmer, den hellige drømmer om lykke for andre.»

Et annet sted fordømmer han romantikeren som representanten for «al sentimentalisme» for «al syg dvælen i det svundne, længselen tilbage til en fortid som var synd og sorg, men som man elsker, fordi den var ens egen — «mit eget liv i ondt og godt, mit eget liv og intet uden dette.»»

Johannes Jørgensen legger altså ikke skjul på, at han også elsker hva han hater. Opp mot den han anklager seg selv for å være, stiller han da helgenen, mystikeren, som han så langt heller vil være, han som bryter seg inn gjennom alle forvirrende skall til selve virkeligheten, realisten. Han lider av hva St. Franciskus-forskeren Sabatier kalte *la nostalgia de la sainteté*, hjemveen etter å være hellig, men klarer ikke å slukke lengselen i seg etter verden og dens synd. Og det er på denne kampen mellom sjelens to innerste drifter, mellom himmelen og jorden, mellom romantikken og realismen, det meste av hans diktning er blitt til.

Han stammet fra et småborgerlig miljø i den jyske byen Svendborg. Allerede 16 år gammel flyttet han til København. Men hovedstadens ungdom smilte av provinsguttene, og han fikk et mindreverdighetskompleks som han sent ble kvitt. «Naar man betænker, hvor mange

von Heidenstam — de hadde begge bodd samtidig i Vadstena. Den svenske dikteren lå på det siste, og en dame satt hos ham og leste hans egne dikt for ham. Stundom våknet han av sin døs og sa: «Hur skönt! Vem har skrivit det?» Nå gjorde den danske dikteren vennens ord til sine, og takket de unge kunstnere for at de hadde lest så mange vakre dikt som han dro kjensel på.

En så vakker takketales har jeg aldri hørt, før eller siden. Men så var han jo også en sjelden poet.»

■ «Horisont» har igjen sendt ut et nummer (4-5, 1956) lastet til bristepunktet med viktig stoff. Fremdeles synes tidskriftets navn oss noe paradisk, det er nettopp *bredden* i synsranden man savner mest: Redaksjonen har sine husguder og enkelte stående emner som nærmer seg fikse idéer. Har man lest de foregående numre, ville man forsverge at noen av disse tre nu gjennom forterskede emner kunne dukke opp igjen på en rund tid fremover:

- Goethe's farvelære
- dyrestudier
- den sør-afrikanske forfatteren Laurens vån der Post.

Men de er med i dette nummeret også, alle tre! Mere glede har vi av de skjønnlitterære bidrag: André Bjerke's gjendiktninger av perler fra den store lyrikk og et funn som Agnar Mykle's «Døren og skibet», en underfundig studie i norsk folkepsykologi.

Fr. Candidus.

Danmarks feirede katolske dikter Johannes Jørgensen døde tirsdag 29. mai på Central-sykehuset i sin hjemby Svendborg, etter at han fjorten dager i forveien var blitt rammet av en lettere hjerneblødning.

Til Svendborg vendte Johannes Jørgensen hjem i 1953 etter nesten 40 års opphold i det fremmede, hvorav mestedelen i Assisi, som gjorde ham til æresborger i 1922. Også Svendborg viste ham noen år senere den samme ære, og ved hans hjemkomst i 1953 vakte byens hyldest til sin verdensberømte sønn gjenklang over hele Danmark.

Nekrologene i vår hjemlige presse har vært mange og vakre, og Johannes Jørgensens livssaga tør derfor være våre lesere i godt minne. Vi velger derfor å gjengi det portrett som forfatteren Finn Halvorsen ut fra sitt særlige personlige kjennskap til mannen og hans verk så verdig tegnet av ham i Morgenbladet for 4. juni.

penge menneskeheten taabeligt eller syndigt oder — naar man tænker paa hva der souperes op i de store hovedstæders elegante restauranter, mens halvnøgne damer lader sig foxtrott-trykke af liderlige dansere, og violinerne smægter sødt — saa undrer det en ikke, at den hellige text sætter fjendskab mellom Gud og Mammon,» skriver han på sine eldre dager. Og her er det opplagt ikke bare helgenen eller realisten som uttaler seg.

Det var i 1896 han konverterte til den romersk-katolske kirke. Veien fram til den hadde han ikke hatt så vanskelig for å finne. Å skulle følge den videre ble atskillig verre. Georg Brandes hånet ham sonder og sammen. Vennene Victor Stuckenberg og Sophus Clausen brøt med ham. Til gjengjeld fikk han en ny og kanskje vel så verdifull venn, kunstneren Mogens Ballin, også han konvertitt. Ballin tok ham med seg til Assisi, allerede før Johannes Jørgensen hadde valgt realisten fremfor romantikeren. Og i «Rejsebogen», sin første store litterære suksess, skildrer dikteren deres samvær i St. Franciskus' umbriske rike. I «Pilgrimsboken» noen år etter følger han helgenens egne spor og viser her, hvor dypt han alt er trengt inn i Kirkens verden. Av alle Johannes Jørgensens bøker — han har skrevet omkring 70 — er denne utvilsomt den vakreste. Her spiller han på alle de strengene som skal komme til å klinge videre i hvert enkelt av hans senere verker. Og her binder han seg til St. Franciskus, den helgen som siden er med i nesten alt hva han fester til papiret.

I St. Franciskus' liv kunne han jo finne en slags parallell til sitt eget. Også han hadde først — som Johannes Jørgensen til han ble 30 år — drømt egoistiske lykkedømmer og latt romantikeren få råde. Men også han hadde overgitt seg til virkeligheten, ja til og med i en grad som den danske dikter visste han ikke selv kunne makte. Dessuten var denne Guds trubadur en enda større lyriker enn han selv. Som helgen og lyriker åpenbarte han en av de dypeste sannheter for sin syv hundre år yngre kollega, den at det gode og det skjønne er ett og det samme.

Siden kan han ikke rive blikket fra helgenskikkelsen likegyldig hvilket navn den bærer. Det virkelighetsflyktende hverdags-mennesket interesserer ham ikke len-

ger. Det kom ingen flere månesyke romaner fra hans verksted som de han hadde skrevet i sin ungdom. Det ble helgenbiografier i stedet, religiøse reiseskildringer og parabler og nå som før og alltid — vers. Men først og fremst helgenbiografier. Og det er i dem og dem alene, han trer fram som den store dikter.

Helgenen er og blir hans helt, og både ham selv og miljøet omkring ham levendegjør han med en sans for de pastellmyke og klingende rene fargene man husker fra noen av ungrenessansens mestere, som en Fra Angelico. Det musikalske ordvalget og det blidt vuggende i stilen forvandler prosaen til syngende lyrikk. Ja, i skildringen av helgenen når han opp til de lyriske høyder han forgjeves higer etter i sine vers, skjønt også de kan være formfullendte nok. Slik kommer da også hans hovedverker til å bli «Den hellige Frans af Assisi», «Katerina af Siena», «Don Bosco», «Charles de Foucauld» og «Den hellige Birgitta», foruten «Pilgrimsbogen» og beretningen om hans egen jakt etter helgenene, «Mit livs legende».

I de fleste av disse bøkene får han bruk for en vesentlig evne som hører sammen med hans skikkelses-skuende begavelse. Han er en fremragende historiker som går rett til kildene, og som velger og vraker og feller sine dommer med skjønnsomhet. At han henter det meste av stoffet fra Italia, skyldes ikke bare at det var her han fant veien til Kirken, men kanskje enda mer, at italienernes hjertenaive form for fromhet var den som sto ham selv nærmest. Men hans viden om italienske forhold før og nu ble også etterhvert bortimot bunnløs. Ingen annen nordisk skribent har kunnet måle seg med ham her, ikke engang vår egen Hans E. Kinck, som visste alt om litteratur, kunst og folklore — bare ingenting om Kirken.

«Den hellige Frans af Assisi», Johannes Jørgensens første helgenbiografi og vel også hans beste, dufter av solsvidd umbrisk landskap og gammel kirkerøkelse. Men slagkraften i den ligger i at broder Francesco og hans italienske ordensbrødre er forstått som *italienere*. Uten at stammepreget var tatt med ville vi ikke ha trodd på dem. St. Franciskus så vel ikke virkeligheten mindre klart og skarpt enn f. eks. sin store samtidige, spanjeren St. Dominikus. Hans vesen var bare ikke preget av spanjerens strenge verdighet, men gynet grasiøst hit og dit i det italienske lynnes kast og innfall.

«Den hellige Katerina af Siena» viser at også den myndige helgen fra Toscana, på så mange måter Umbriahelgenens kontrast, lot seg fange inn av Johannes Jørgensens visjonære fantasi. Men også hun var jo italiener! Og det samme var Don Bosco oppe fra Lombardia, presten som ble de foreldreløse og vanskjøttede barnas redningsmann, og som startet de berømte guttebyene, selvstyrte og mønstergyldige i sin sosiale holdning.

Under en reise til Palestina lærte Johannes Jørgensen en helgen å kjenne som ikke var italiener, men franskmann, Charles de Foucauld. Som misjonær og prest blant tuaregerne i Sahara virket de Foucauld, inntil han led martyrdøden her. Og så meget ligner den ene helgen på den annen tvers over landegrensene, at Johannes Jørgensen ikke hadde vanskelig for straks å kjenne ham igjen som en bror av de italienerne han elsket og beundret så høyt, og vise ham som han var.

Syv og sytti år gammel satte han sluttstreken under helgenbiografiens rekke med to-bindes verket «Den hellige Birgitta af Vadstena». Et veldig historisk materiale er her smeltet inn i bildet, og man får igjen full anledning

- Kirkegård -

Sørgepilen

gråter på din grav,

og du smiler

Silvano —

Hvorfor sier du ikke

i drømme

til Mamma

at du vil ha en liten blomst

med nattergalens triller?

Domenico Aiello

til å verdsette videnskapsmannen bak dikteren. Men karakteristisk nok — sin rikeste sødme får verket der, hvor han kan flykte fra det islagte Norden og la sine mennesker få dvele i det italienske landskap.

Det var ikke mer enn naturlig, at omgangen med karakterer som var kommet selve virkeligheten så tett inn på livet, måtte tvinge Johannes Jørgensen til å undersøke hvor langt han selv var nådd i sin søken etter det samme. Resultatet la han frem i selvbiografien «Mit livs legende», som han skrev da han hadde vært katolikk i tyve år. Og han konstaterte at resultatet var av sørgelig art. «Mit livs legende» er en skånselløs avsløring av egen synd og skrøpeligheit, så skånsellos at den i denne retning her i Norden bare blir overgått av de livserindringer en annen dansk konvertitt, presten og forfatteren Peter Schindler, offentliggjorde for noen få år siden.

Selvtilfredshet gir altså veien til hellighet ikke. Selvforherligelsen hører i det hele tatt ikke hjemme i virkelighetens verden. For i den forsvinner ens eget jordiske selv. Ja, det som skjer, forteller Johannes Jørgensen om i sin skildring av St. Franciskus, da han ble stigmatisert: «Han begynte med stor andagt at betænke Kristi lidelse og Kristi uendelige kærlighed, og fromhedens glød steg så sterkt i ham, at han af kærlighed og medlidened *helt blev forvandlet til Jesus.*»

Fra romantikken til realismen — var det bare Johannes Jørgensens vei, og er han alene om å peke på denne veien? Nei, det er alle ærlig søkende sjelers vei, og det er ingenting annet enn den våre katolske diktere idag også har skrevet om — Paul Claudel, Georges Barnanos, François Mauriac, Giovanni Papini, Sigrid Undset og Graham Greene.

Men her i Norden var Johannes Jørgensen den første som etter mange århundrer kunne og ville gjøre det ut fra et klart katolsk syn. At han så lenge var alene om det, gjorde det kaldt omkring ham, ja, så kaldt, at han i årevis måtte ty til Italias og særlig — Assisis lægemilde klima. Det var en velsignelse å treffe ham her, kjempen fra Norden, og se ham smile med sitt brune blick til eviggrønne cypresser og pinjer og middelalderens urokkelige kirke- og klosterbygg.

Han ble nesten 90 år gammel. Og han døde i den måneden, da alt gror og vokser som best, i mai måned, jomfru Marias egen måned. Han selv og hans verk kan se en lang sommer imøte.

„En av vår tids virkelige
dikterpersonligheter“

Hallvard Rieber-Mohn O. P.

Paul
Claudel

Et essay

En presentasjon av dikteren og kristenmennesket Paul Claudel, «Det største skapende geni innenfor vårt århundres poetiske drama» (T. S. Eliot).

Utkommet i serien:

Studentersamfundets Skrifter:

III. kr. 4.50.

DET NORSKE STUDENTERSAMFUND.

Nytt finsk-katolsk tidsskrift

«DOCUMENTA» heter et nytt kvartalsskrift som dominikanerne i Finland nylig har utsendt sitt første nummer av, med artikler, kommentarer, litteratur anmeldelser, dikt m.m. både på finsk og svensk. Blant det svensk-sproglige stoffet har åpningsnummeret, som er på 44 rommelige tekstsider pluss omslag, en viktig artikkel av biskop Chappoulie, «Kyrkan och Folkens Broderskap. Kyrkan som den enande faktorn mellan nationerna». Videre en meget inngående omtale av den finske katolske forfatteren Göran Stenius's siste bok «Klockorna i Rom», en roman av slikt format at «Documenta» vier den hele fem av sine tette dobbeltspaltede sider.

Det nye tidsskriftet redigeres av Errki Reenpää og dominikanerpater André Lemaire, med Studium Catholicum, Bulev. 12 A 15, Helsinki som det redaksjonelle sentrum. — Vi uttaler vår største beundring for det dristige foretagende og ønsker hele det katolske Norden til lykke med dette fornemme bidrag fra Finland til fremme av vårt fellesnordiske katolske kulturliv.

ihk.

Den katolske undervisning i støpeskjeen i USA?

Amerikanske katolske lærere og professorer har hatt kongress i St. Louis. Over 11 500 deltagere drøftet aktuelle spørsmål, bl. a. rasespørsmålet. De katolske lærere skal praktisere rettferdighet og barmhjertighet, og intet raseskille skal forekomme i katolske læreinstitusjoner.

Et annet viktig problem som kongressen tok opp, var elevenes og studentenes intellektuelle nivå, som i den senere tid har vært utsatt for kritikk. En kjent professor i historie, mgr. Ellis, gjorde oppmerksom på de skarpe bemerkninger i bladet «Thought» i fjor angående den høyere katolske undervisnings utilstrekkelighet når det gjaldt å utdanne intellektuelle som kunne svare til de forventninger det amerikanske samfunn stiller til dem i dag. Dette hadde forårsaket opp-

Legevitskapen kan ikke erstatte troen

Den britiske helseminister, Sir David Eccles, ga nylig i en tale til Den nasjonale mentalhygieniske forening en bemerkelsesverdig fremstilling av den religiøse tros forhold til mentale sykdommer.

«Legevitskapen kan ikke gi oss troen tilbake», sa han. Doktorsens erklæring om Lady Macbeth: «hun har større behov for det guddommelige enn for legen,» er mer og mindre sant om ethvert menneske som ikke kjenner noen høyere autoritet enn dets egne personlige ønsker. «St. Augustin som skrev så godt om den menneskelige natur, at det neppe er gjort bedre siden, var klar over at ingen kan oppnå fullkommen mental sunnhet.»

Sir David roste sine tilhørere som de ledende eksperter på mentale forstyrrelser. «Men hva skal vi si,» spurte han, «om de *dypere* årsaker som har sin tilknytning til den tid vi lever i? Hva skyldes den tiltagende anspenhet hos menneskene i våre dager?»

Sir David forkastet slike grunner som fattigdom, sosial usikkerhet og frykt for atomkrig, og kom med sin diagnose: «Vi er som en mann som er blitt farveblind og ikke vet det. Vi er udugelige fordi vi har mistet troen — troen på noe utenom våre øyeblikkelige interesser.»

Det dramatiske eksempel på opphevelsen av det russiske folks tro på Stalin, hvor berettiget det enn måtte være, betyr et «massivt angrep på fastheten i et helt folks tenkning.»

Dette, sa Sir David, «er bare et usedvanlig kraftig eksempel på den uthuling av troen på idealer og førerskap som overallt truer fundamentene for de industrialiserte samfunn.»

Han refererte så til El Greco's maleri av martyren St. Mauritius og de kristne soldater som skulle halshugges: «Aldri har noen sett så rolige, så alvorlige og tilfredse ansikter, slik sinnsro. Man står overfor menn hvor troen har kureret all menneskelig frykt. Allerede mens de lever har de gjort opp med denne verden og er sikre på den neste. Naturligvis er dette et underverk frembragt av kunstnerens fantasi, men jeg vet ikke noe som til de grader overbeviser hjerte og sinn om hva troen kan utrette.»

Vi er menneskelige og vi ønsker mer enn fysisk helse. Vi vil vite hvorfor vi er født, hva som er vår plikt og vår bestemmelse. Vi roper på en tro så vi kan bli forskjellig fra dyr, planter og mineraler.» Og Sir David avsluttet med dette spørsmål til sine tilhørere:

«Er dere virkelig overbevist om at det personlige eksempel til enkeltindivider som står for det de tror på, teller mer enn noe annet når det gjelder menneskers mentale helse og lykke?»

muntrende reaksjoner blant de amerikanske katolikker og særlig i undervisningskretser.

Det fremkom flere forslag til forandringer i undervisningen, for eks. ble det fremholdt at enkelte fag burde få en større plass og utdypes grundigere, og at man etter hvert burde gå fra metoder som hadde vist seg ufruktbare. Mgr. Ellis anbefalte også pedagogene å ikke la seg imponere av det store antall elever som blir innmeldt ved deres institusjoner.

En offentliggjort rapport viser at det i år er innskrevet 4 423 200 studenter ved de katolske lærestalter. Det representerer en økning på nesten 800 000 fra året 1952. På de katolske folkeskoler er det innskrevet 3 400 000 elever i år, og man regner med over 4 millioner i året 1960. På de høyere katolske skoler er det nå 690 200 elever, i 1960 antagelig 65 000 flere. Man antar at hvis stigningen fortsetter som de senere år, vil de katolske lærestalter ha dobbelt så mange elever og studenter som i 1945.

UTLANDET:

VATIKANET

Pave Pius XII tidligere til Castel Gandolfo i år.

Som følge av de utallige audienser og betydningsfulle taler i den senere tid og hele det voldsomt anstrengende arbeidsår siden i fjor sommer, har pavens livlege tilrådet ham å innskrenke aktiviteten i det senere, og å begynne sommeroppholdet på Castel Gandolfo noe før enn vanlig. I fjor oppholdt han seg på sommerstedet fra 30. juli til 26. november.

Rundskriv om «Jesu Hellige Hjerte».

Pave Pius XII har markert århundredet for innstiftelsen av festen for Jesu Hellige Hjerte, forordnet av Rituskongregasjonen den 23. august 1856, med et rundskriv kalt «Haurietis Aquas», (du skal drikke av det vann). Rundskrivet er datert 15. mai 1956. Det omhandler det bibelske, patristiske og teologiske grunnlag for andakten til Jesus Hellige Hjerte mer utførlig enn det ble gjort av Leo XIII i «Annum Sacrum» (2. mai 1899), og av Pius XI i «Misericordissimus Redemptor» (8. mai 1928). Pave Pius XII's rundskriv eller encyklika består av fem deler. I den første del viser paven at Jesu Hjerte-andakten har sin opprinnelse i åpenbaringen av Guds kjærlighet til menneskeheten som man kan lese om i profetenes skrifter. Den andre del henviser til det Nye Testa-

Kristi Legems-fest i Tromsø

På tjenestereise i Troms fylke traff det seg at jeg skulle tilbringe søndagen for helligholdelsen av Kristi Legems-fest i Tromsø. Fjeldene sto snedekket rundt byen, men gatene og skråningene var bare og enkelte steder gule av lervivler. Bjerkestrærne sto ennå sprikende og nakne, bare rognen — som er det første treet som blir grønt her — var begynt såvidt å krype ut av skallet. I den fullsatte Vår Frue kirke var et veld av blomster — hvor *de* hadde vokset, er en gåte! Det var pontifikalmesse og preken av Hans Høyververdighet biskop Wember, som ganske nylig var kommet opp etter sitt lange sykeleie. Etter messen, prosesjonen: Først korset, så skolebarna, hvitkledte småpiker som strødde blomster, ministrarer, og så Det aller helligste. Deretter søstrene og menighetene. Det var en opplevelse så betagende at jeg glemmer det aldri. Store og små sang, klart og tydelig steg sangen for å lovprise Gud i Alterets sakrament.

De kan syng Tromsø-væringene, og nettopp deres sang gjorde at Kristi Legems-fest i år ble et uforglemmelig minde.

E. S.

St. Sunniva skoles elevarbeider

Den imponerende utstillingen kan ikke beskrives, den må sees! 1. klassingene har laget små lampeskjermner, barnesenger m.m., delvis av prospektkort, — 3.—4. klassingene sommerbunader og kjoler. De har gimplet skjønne sengejakker, og en finner kjoler og bunader også for voksne, samt delikate bluser.

Et stort værelse er fullt av kunsthåndverk: Keramikkvaser, skåler, lysestaker etc. av nåværende og tidligere elever. Der er lekre ting i bast, og av håndarbeider, lampeskjermner i silke og tyll, broderte duker og en mengde småting.

Et bord frister med kaffekake, brød, syltetøyglass o.l. Det er skolekjøkkenet.

Sløydutstillingen — løvsagarbeider, bl. a. av bibelske bilder fra St. André-klosteret i Belgia, billedbøker og fotoalbum av papp, og bøker som virker fagmessig innbundet av gutter på 10 år! Ennvidere veving, fletting, klipping, høving, saging . . .

mente og kirkefedrenes skrifter, og tredje del omhandler Menneskevordelsen. I fjerde del får man den historiske utvikling både før og etter den hellige Margrethe Maries åpenbaringer, og i femte del oppfordrer pave Pius XII til en stadig mer hengiven og beåndet andakt til Jesu Hellige Hjerte, «en syntese av hele den kristne religion, et frelsesbanner for det menneskelige samfunn som martres av så mange onder».

Kunstig befruktning fordømt enda mer ettertrykkelig.

Lørdag før pinse mottok pave Pius XII 1 500 leger fra 50 forskjellige land. Legene deltok i en kongress i Napoli hvor menneskelig sterilitet og fruktbarhet ble diskutert. Paven talte lenge til legene og fordømte den kunstige inseminasjon i det han henviste til sine tidligere uttalelser om dette emne den 29. september 1949. Hans uttalelser denne gang var enda mer kategoriske, men han understreket at de ikke måtte betraktes som noe nytt og uventet, da de ikke var stort mer enn en fastslåen av en elementær og forlengst etablert moralsk lære. Noen av de spesielle implikasjoner i forbindelse med kunstig inseminasjon var blitt fordømt flere ganger før, for eksempel i en forordning av 2. august 1929.

Paven oppfordret legene til å fortsette etterforskningene med å finne frem til metoder overensstemmende med naturloven, som kunne råde bot på sterilitet i ekteskapet.

25 år siden utsendelsen av «Quadragesimo anno».

Den 15. mai 1931 sendte pave Pius XI ut encyklikaen «Quadragesimo anno». Den ble skrevet 40 år etter utsendelsen av encyklikaen «Rerum novarum» av pave Leo XIII. Begge disse rundskriv omhandler samfunnets økonomiske struktur. «Quadragesimo anno» ble skrevet med så stor forutseenhet at den er like aktuell i dag som for 25 år siden.

DANMARK

Imponerende valfart til Aasebakken.

Danmarks tradisjonelle «Aasebakke-søndag» opprandt med strålende sol i år, og resultatet ble den hittil største valfart til Vor Frue Kloster ved Sjølsø, skriver «Katolsk Ugeblad». Fra tidlige morgen strømmet katolikkene til fra hovedstaden og hele Sjælland i retning av Aasebakken, og selve valfarten gjennom den nyutsprungne skog ble den vakrest tenkelige opplevelse for de 13—1 400 pilegrimmer. Turens høydepunkt var pontifikalmessen som ble lest under åpen himmel i klosterparken. Tilstrømmingen til Aasebakken fortsatte utover hele dagen, slik at det ved ettermiddagsandakten var omlag 2 500 mennesker til stede. Deltagerne hadde gleden av å ha to biskoper med seg på valfarten.

DE FORENTE STATER

Nå finnes det også «øyebanker»!

For 11 år siden ble det satt i gang en øyebank i De forente stater. Over 20 000 operasjoner er siden blitt foretatt der. Banken har gitt uttrykk for sin takknemlighet til pave Pius XII for den tale han nylig holdt om overføring av her- hinne fra et menneske til et annet.

ENGLAND

Aquino-sentrum.

I St. Dominikus' kloster i Haverstock Hill, England, er det opprettet et såkalt Aquino-sentrum. Den offisielle åpning blir ikke før i september i år, men nylig holdt over 80 ordenssøstre sitt inntog der for å følge en serie forelesninger i teologi. Det er meningen at en av de viktigste oppgaver for studiesentret skal være å sørge for regelmessige kurser i teologi for ordenssøstre som driver med undervisning.

FRANKRIKE

Eukaristisk kongress i juli i år.

Den VI nasjonale eukaristiske kongress som skal holdes i Rennes fra 4. til 8. juli, blir den store religiøse begivenhet i Frankrike dette år.

Det franske episkopat har villet at 1956 skulle bli «et eukaristisk år», for å minne om pave Pius X's berømte dekret om den hyppige kommunion, offentliggjort for 50 år siden. Samme år kom også forordningen om barnas kommunion.

Bemerkelsesverdig film etter manuskript av

François Mauriac.

Frankrikes store dikter Francois Mauriac er mester for dreieboken til filmen «Livets brød», som får meget god om-

tale, bl. a. av kritikeren i det tyske «Filmdienst», utgitt av den katolske filmkommissjon for Tyskland. Filmen er innspilt i Paris; det er en del opptak fra kirken Saint Séverin, og hovedrollen spilles av en ung fransk pike, Françoise Goléa. Det er første gang hun forsøker seg foran filmkameraet, og hun skal gi en betagende fremstilling av en ung student som frivillig har pålagt seg tunge ofre.

Mange martyrer i våre dager!

I presteseminariet i Rue du Bac i Paris er det nå satt opp en tavle med navnene på de misjonærer utgått fra seminariet, som har lidt martyrdøden mellom 1940 og 1950. Det er 39 navner. 12 er døde i Korea, 8 i China, 16 i Indochina og 3 i Burma.

ITALIA

Internasjonal legmannsapostolat-kongress.

Den neste kongress skal holdes i Roma fra 5. til 13. oktober neste år, og emnet for studiene blir: Legfolket og den moderne verdens krise. Omkring 20 kardinaler og mange erkebiskoper og biskoper har allerede lovet å delta.

SPANIA

Kvinnelige martyrer i Valencia.

En deputasjon av kvinner fra Valencia har overbragt en vitneerklæring til Rituskongregasjonen i Roma om at 19 kvinner led martyrdøden i provinsen Valencia under borgerkrigen. Disse kvinner tilhørte forskjellige samfunnsklasser, overklasse, middelklasse og bondebefolkning. Flere av dem gjennomgikk ubeskrivelig tortur før de døde. Den eldste av kvinnene het Maria Teresa Ferragut, hun var 83 år og mor til 7 barn hvorav 6 var gått inn i religiøse ordener. Hun ble arrestert sammen med fire av sine døtre, alle nonner, og samme dag ble de skutt, først døtrene mens moren måtte se på. Hun holdt ikke et øyeblikk opp med å trøste og holde motet oppe hos hver enkelt av dem, ba for dem og minnet dem om at det var Kristi Kongefest.

SVEITS

St. Gallen-abbediets bibliotek.

I St. Gallen-abbediets bibliotek er fra nå og til slutten av oktober en utstilling av meget verdifulle manuskripter fra det 5. til det 15. århundre.

Manuskriptene er fremskaffet av det gamle St. Gallen abbedis skole og kirke, og er et bevis på hvilken fremragende rolle denne klosterinstitusjon har spilt i Vestens vitenskap og kunst.

TYSKLAND

Ordenssøstrene og sykepleien.

Den årlige tilvekst av kandidater til religiøse ordener som er beskjeftiget med sykepleie er nå det halve av hva den var i 1933. Denne meddelelse ble gitt nylig på den 2. inter-

nasjonale sykesjelesorgkongress i Freiburg av pater Rührer, O.C.S., referent for det tyske «Caritasverband». I tiden fra den første verdenskrig og til 1933 hadde moderhusene i Tyskland en gjennomsnittlig årlig tilgang på 6 000 kvinner. I årene fra 1933 og fremover var det en sterk tilbakegang på grunn av nasjonalsosialismens fremmarsj. Etter 1945 har det vært en årlig tilvekst på 1 000 kandidater, og antallet er stigende. Med en årlig tilgang på 3 200 synes det nå å være inntrådt en stillstand i denne utvikling.

P. Rührer meddelte videre at for tiden er ca. 70 000 ordenssøstre beskjeftiget med sosialt arbeid, derav ca. 35 000 med sykepleie. Av disse 35 000 sykepleiersker arbeider ca. 18 000 i private kirkelige sykehus, og ca. 10 000 i offentlige sykehus.

UNGARN

Kardinal Mindszenty på ny i fengsel.

Kardinal Mindszenty er under kraftig politisk eskorte ført tilbake til det fengsel hvor han var før han kom til det bevoktede slott Puspoeksszentlaszlo, etter hva nyhetsbyrået KNA i Bonn meddeler.

Kardinalen skal for kort tid siden ha fått besøk av en representant for den ungarske regjering. Angivelig har denne foreslått kardinalen å bli gjeninnsatt i sin stilling på betingelse av at han kom med en erklæring om loyalitet mot regjeringen, og på betingelse av at han offentlig tilkjennega sin tilslutning til et visst antall av de forholdsregler som regjeringen har tatt det siste år. KNA oppgir at det særlig gjaldt statens overtagelse av de katolske skoler, opphevelsen av de religiøse ordener, ungdomsoppdragelsen og den såkalte «Prestenes bevegelse for freden».

ØSTERRIKE

«Pax Romana» og kirkekunsten.

Pax Romanas kunstsekretariat har hatt sitt årlige studiemøte, denne gang i Linz i Østerrike. Emnet for studiene var kirkekunsten i Østerrike.

Blant foredragene kan nevnes: «Liturgien, grunnlaget for kirkekunsten», holdt av dr. Egger, Wien. Han fremhevet at det ikke er mulig å skille kunsthistorien fra liturgiens historie. Han gjennomgikk videre de primitive former i kirkearkitekturen i Vest-Europa.

En rekke foredrag og diskusjoner ble viet den moderne sakrale kunsts natur, historie og nåværende situasjon. Det ble konstatert at enkelte «historiske» former for kirkebygging ikke lenger går i vår tid. Likevel vil det alltid være liturgien som er den grunnleggende inspirasjon. Da Østerrike er et land som er dypt rotfestet i sine tradisjoner, vil det vanskelig kunne engasjere seg i de helt moderne byggemåter.

En «rødbok» om den forfulgte Kirke.

«Internasjonale katolske organisasjoner» har dannet en «Kommissjon for den forfulgte Kirke», og kommissjonen har nettopp offentliggjort et dokument kalt «Den røde bok».

ILFORD
röntgenfilm
GERH. LUDVIGSEN - RØNTGEN
DRONNINGENSGT. 34 - OSLO

Blyvinduer
Glassmalerier
til kirker og kapeller
~~~~~
G. A. LARSEN
kunst- og bygningsglassmester
NORDAHL BRUNS GATE 7, OSLO

Denne publikasjon må fange oppmerksomheten hos alle som følger med i begivenhetene og utviklingen i verden. Boken foreligger på italiensk og blir for tiden oversatt til de fleste språk i verden. Utgivelsen betegnes i den utenlandske presse som en begivenhet av den største betydning. Boken er skrevet på grunnlag av nøyaktige kilder, og utforsker Den katolske kirkes stilling i de kommuniststyrte land.

«Rødboken» er intet polemisk verk. Den inneholder bare kjennsgjerninger og tall. Avisen «La Liberté» skriver om den: Etersom de defilerer for våre øyne de land hvor religionen blir forfulgt som den verste forbrytelse: Albania, Bul-

garia, China, Korea, Ungarn, Jugoslavia, Polen, Romania, Russland, Tsjekkoslovakia, Viet-Nam (listen er lang), — føler selv den roligste leser angsten stige til hjertet. Er det da mulig at det finnes så megen urettferdighet, slik grusomhet og redsel i verden, — foran våre dører, — samtidig med at det holdes storslagne taler i FN's palasser i New York eller Genève for å feire «menneskerettighetene»?

Det er et ugjendrivelig dokument. For hvert av de ovenfor nevnte land gir det en nøyaktig beskrivelse av forfølgelsene. Leserene kan følge den kommunistiske propaganda skritt for skritt og til slutt se den åpne og blodige forfø-

TRONDHEIM	
MURMESTER BERNT IVERSEN Kongensgt. 66 - Tlf. 25522 Trondheim	K. LUND A/S Rørleggerforretning - Rørhandel Trondheim Etablert 1874
Et ord er nok ...	A/S TRONDHJEMS MARGARINFABRIKK Munkegaten 5 - Trondheim Leverandør til St. Elisabeths Hospital

BERGEN		
A/S GRINDHEIM Byggmesterforretning Telefon 98 244	JAKOB L. BERSTAD Kontorutstyr Bergen - Oslo	URMAKER ANTON M. OLSEN Olav Kyrresgate 1 - Tlf. 13035
T. Beyer BOK-OG PAPIRHANDEL AKSJESELSKAP Strandgt. 4 - Telefon 15020 - Bergen	L. W. TORNØE A/S Papirhandel Bergen	Christiesgt. 9 Rett overfor St. Pauls kirke Rikt utvalg i moderne elektrisk utstyr
i Nygårdsstg. ved Eldorado	ERLING KRAGE A/S PRYD- OG BRUKSKUNST Bergen Telefon central 14 110 Telegramadresse: «Kjell»	
	Murmester M. OLSEN A/S Entreprenør Centralbord 13635	
Gode kjøtt og pølsevarer fra	Hopsdal & Dahl A/S Aut. Installatør, Radio- og Utstyrsforretning TORNØEGÅRDEN - BERGEN	
	MEK. VERKSTED & RØRFORRETNING VESTRE STRØMKAI 1 - BERGEN - TELEFON 16794	

gelse som sender ofrene til kirkegårdene og fengslene, etter først å ha forsøkt å forføre dem på det ideologiske plan.
«Rødboken» avslører løgnen og plaserer kommunismen i dens historiske perspektiv. Denne fremkommer derved som

den største fare som noen gang har truet den kristne sivilisasjon.

Boken bør derfor bli å finne hos alle katolikker og alle mennesker med god vilje.

HAMAR		
NEBB NEBB'S HAMAR-AVDELING A/S HAMAR	NORMANN Fotograferer over hele landet	
HAMAR GLASSMAGASIN A/S Telefon 23056	ARNE BORGLUND Bok- og Aksidenstrykkeri Hamar - Tlf. 23 858	Barnetøy <i>Lie</i> Tlf. 21 773 Gardiner Torvgaten 14 Hamar
HAMAR DAMP-FJÆRRENSERI Stangeveien 62 - Hamar Tlf. 23501	ØSTREM & OLSEN Bygningsartikler Hamar	<i>Støkken's Bokhandel</i>
CHR. PLATOU MURSTAD Hamar Tlf. 21 600	HAMAR BRYGGERI	A. JOHANSEN Maskiner - Jernvarer Kjøkkentøy - Bygningsartikler Storlorvet HAMAR
HUGO OFFSTEN AMAR Handelsgartneri og blomsterforretning Tlf. 23 680 - 23 086		HAMAR FARVEHANDEL Etablert 1865 Strandgaten - Tlf. 21 015 Hamar
O. FUGLSETH HANDELSGARTNERI OG BLOMSTERFORRETNING Hamar — Tlf. 23 079 - 23 370	<i>Astoria</i> MØBELFORRETNING A-S Tlf. 22 744	O. WIIK Herreutstyr - Skotøy Ø. Torv - Hamar
HEDMARK CEMENTVAREFABRIK E. GRILL FASTING Hamar	TRYGVE MOE Frukt og Tobakk Tlf. 23 965	HEDMARK MEIERI Hamar
SIGV. SØRENSEN Kolonialforretning Spesialitet: Kaffe Tlf. 23 472	KNUTSTAD & HOLEN FISK OG VILT Hamar	ARNE BØRRESEN Torvgt. 32 og 81 Tlf. 23 119 og 22 128 Hamar
KR. MOHN Urmaker - Optiker Hamar	Storlorvets Frukt & Cigarforretning O. E. ALM Hamar - Tlf. 23 237	VESTBYENS KOLONIAL Telefon 23 339 - 23 362 HAMAR

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46
Privat 41 64 78 - 69 43 72

Melitta

KAFFETRAKTER
og ekstra fin snusmalt
kaffe gir

BEDRE KAFFE
DRØYERE KAFFE

Spesialforretning i
RUSTFRITT STAL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II
Tlf. 33 36 24 - Oslo
Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

Til buljong
supper, sauser
og stuinger

NOREX SUPPE
KRAFT

BULJONGPULVER og
ekte KJØTTEKSTRAKT

OBS!
Ved
adresseforandringer,
vennligst oppgi
den tidligere
adresse!

*All slags
forsikring*

ANTH. B NILSEN & CO'S
ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

SØREN HANSSEN
Kolonialforretning
Langes gate 6 - Oslo
Telefon 33 77 34

N. JOHANSEN
Bakeri & Konditori
Valkyriegt. 1 - Oslo

MICHAEL BERG
Autorisert installatør
Theresegt. 26 - Oslo
Telefon 60 24 05

C. HAGERUP ØSTBYE
Fayance, Keramikk
Krystall, Leker.
Tlf. 46 55 35, 46 57 40
Bogstadv. 29 - Oslo

ODDVAR J. LØDENG
MURMESTER & ENTREPRENØR
OSLO

Allslags snekkerarbeid utføres
REIDAR MYRVOLD
Gladsvei 23, Grefsen
Tlf. 37 57 68

WISBECH
ARTISERELSKAPE
Majorstua - Oslo
MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

Norsk Frø

Vi leverer alt
De trenger til Deres hage

Oslo - Stavanger - Bergen - Trondheim

A/s E. Sunde & Co. Ltd.

Oslo

Alt i rørbransjen

G. GALLIGANI
PRYD- OG BRUKSKUNST
OSLO

A/s Norsk Medicinsk Varehus

Pilestredet 7 - Telef. 33 43 70 - Oslo

Sykehusutstyr - Sanitetsmateriell
Brilleoptikk